

UDVARHELYI HIRADÓ

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 kor. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Becsek Aladár.
Főmunkatárs: **Cs. Szabó Kálmán.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. A bélyeg díj
külön minden beiktatásnál 60 fil. Nyilttér sora 50. fil.
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Ipari versenyünk.

(Sz.) A párisi világkiállításra szorgalmasan készül a magyar iparososztály is, hogy kivége részét ama nemes versenyből, a melyben befogjuk bizonyítani, hogy a magyaripar versenyképes azon államokéval is, a melyeknek nagyhangu reklámja ipari állásaikról csodákat mesél. Népünk egészséges gondolkozása folytán nem a fellengőség légies világában élünk, hanem positiv alapon, ipari munkával teremtünk tisztességes mult után még tisztességesebb jövőt. Ausztriával az utolsó években folytatott eszmeharcz felvilágosított arról, hogy nemsokára saját sorompóink előtt meghódol a művelt külföld minden gyártmánya s belipari termelésünk egyszerre óriási lendületet kell, hogy vegyen. A nép pedig magyar földön magyar terméket fog csak pártolni s kizárja mindazt, mi idegen.

Az osztrák gazdasági fejlődését a féktelen antiszemitizmus, a százfélé ágazó szocializmus, minden egyéb politikai bomladozásuk régen aláásta. Láthatták a bajt, de szándékosan befogták szemüket. Most már politikai tragédiájuk utolsó felvonása is kezdődik. Még mindig azt hiszik külvárosi bohózat az, a melyben ők oly sajnálatos szerepet játszanak. Pedig nem így van, mert mi erős akaratúval küzdünk gazdasági függetlenségünkért, a mi az ők megbénulásokat lenne.

Az országban egy életerős akció indult meg, a mely kizárja kereskedelmi forgalmunkból mindazt, mi idegen, ezzel a gazdasági élet fejlődését kívánva előmozdítani. Ily szép tervet erős akarat mellett siker kell, hogy koronázzon.

Egyik laptársunk közli is azok neveit, kik elhatározták, hogy a kvota többségét akként

szerezik meg az országnak, hogy csak magyar gyártmányt fognak vásárolni. Ha nem lesz szalmatűz a lelkesültség ilyen buzgósa, Magyarország mint iparosország is, fontos szerepet fog játszani a világforgalom nagykörében. És ez szívünk minden vágya, minden reménye.

És mégis sajnos tapasztaljuk, hogy kicsiny városunk is idegen utazók lepik el, kik oly cégnek állanak szolgálatában, mely szükségleteit idegen földön fedezi. Nemcsak árt a nemzeti iparnak, de *békóba köti helyi iparunk fejlődését is* és mesterembereink szomorú körülmények közé sodorják. Mert selejtes árukkal előzönlük a piacot és oly lehetetlen fizetési feltételeket állapítanak meg, melylyel versenyezni a mi iparosunk nem tud. Mert ezek mint hogy nem állandó összeköttetést akarnak, csak egyszer kívánnak üzletet kötni, még pedig oly hallatlan összegeken, hogy ha négy-öttnél teljes követelésük is elvesz, azt egyen kinyerik. Ilyen céget nem egyet ismer közönségünk, a mely a helyi ipart nem pártolja érdeme szerint, s házába oly utazókat beenged, a kiknek áruik selejtes volta miatt bizalmat se adhat.

Talán így történhetett meg az, hogy a párisi kiállításra oly kevesen készültek. Szomorú bizonyítéka ez annak, hogy iparosaink anyagi életük is alig tudják biztosítani és erkölcsi sikerre nem vágyódhatnak, mert utjukban áll a közönség pártolásának hiánya miatt az anyagi nyomoruság. Városunkból is több ezer forintot hordoznak el idegen ügynökök, míg a helyi iparos a megélhetés szerény feltételeit is alig találja meg.

A versenyből így ki fogunk esni s iparunk a helyett, hogy fejlődne, visszaesést fog mutatni. Tudtommal mint iparos csak egy cég

vesz részt a nagy párisi kiállításon, hogy jó-hirnevet szerezzen azon iparnak, mely Székelyföldön fejlett ki. A kiállításra küldendő áruk versenyképessége csak azt bizonyítja, hogy mint szorgalmas iparnép is számottevők volnánk, ha a közönség is több pártolással fordulna minden iparágunk felé. Idegen utazókat ki kell zárunk innen, hogy saját iparosainknak támogatásunkkal adjunk kenyeret s munkájok után megérdemelt boldog életet. Legyen jelszavunk: „Saját fajunkért mindent, idegennek semmit.“

A közhivatalnokok fizetése.

Mennyi megerőltetésébe kerül az életbe lépő fiatal embernek, míg hivatalnok az államnál, a megyénél vagy más közhivatalnál! Megfeszített szorgalommal tanul, emlékezetébe vés nagy hatalmas ismereteket, melyeket a gyakorlati életben mire se használ, amelyek bírását azonban igazolnia kell, ha megakarja szerezni a közhivatalnoki minősítést; nevelésére és kiképzésére szülei jelentékeny összegeket áldoztak és ha végül az érettségi bizonyítványt megkapta, minden protekciót, melyet kilehetett használni, igénybe vettek és kimerítettek, csak hogy gyermekeknek a hivatalnoki pályát hozzáférhetővé tegyék.

Ha már most a fiatal ember szerencsésen alkalmazáshoz jutott, van czime, de korántsem hozzáértő fizetése. A gyakornoktól kezdve a tanácsosig — alacsonyabb a fizetés az állás igényeinél. Mert a köztisztviselőnek mindenkor rangjához képest bizonyos válogatottsággal kell föllépnie; életmódjában gentleman-nek kell lennie és kifelé reprezentálni is. Mindez azonban pénzbe kerül, amit ehez nem adnak neki. Ez az a hagyományos magyar baj, mely még abból az időből származott reánk, amikor a közhivatalnoki állások nemcsak tiszteletbeliek, hanem bús jövedelmi források valának és viselőinek lehetővé tették, hogy reprezentálás tekintetében mások elül járjanak. Ezen a bajon rágódunk még ma is. Ma se tekintik a hivatalnoki állást kizárólag hivatásnak

Pletyka és morál.

— Irta: *Milkó Isidor.* —

(Levél egy barátnőmhöz.)

Arról vitatkoztunk tegnap, vajjon mit tartunk morálisabbnak: azt-e, ha bojkottáljuk a pletykaság számára került nőt, vagy ha nem veszszük tudomásul a hírét rontó szóbeszédet? A kérdést nem intéztük el s így a vita se dőlhetett el. Engedje meg, hogy folytathassam e tárgyalást most s elmondjam írásban, amiket tegnap a vita hevében elmulasztottam. Tudja: minden embernek meg van a maga utólagos esze, mely akkor működik, amikor már nincs rá szükség s akkor szórja az ötleteit, amikor már vége a disputának. Olyanfajta ész az, mint az eső után fölvetett köpenyeg, a melynek valamivel előbb több hasznát vettük volna. A francia ezt így fejezi ki: avoir de l'esprit après coup, a német meg Trep-penwitz-nak hívja.

Nos, hallgassa meg, mit szól ez a későn megnyilatkozó lépcső-bölcsesség.

Tukidides, aki annyit értett a nőkhöz, mint a mennyit a történetírók érteni szoktak, azt az egész világot és minden korszakokat megjárt mondást írta, hogy: „Az a nő érdemi meg a legfőbb dicséretet, a kinek hire és neve nem hatol túl saját házának kapuin.“ Olyan okosság, melyet gyakran idéznek ma is, ha dicsérni akarják a házi erényekkel ékeskedő s a világi hivatkozás nélkül való asszonyokat, Kegyed

is tisztelt barátnóm, meg ön is és mi mindannyian, ezt a nőt szeretjük, az ilyen asszonyt. Ámde a természet — vagy ha az ön fülének jobban hangzik: az Isten — aki a nővel nem csak megjutalmazni, de büntetni is akarta a férfit, a nőt szépnak is teremtette és kaczérnak. Erről megfeledkezett vagy ezt nem vette észre az öreg Tukididesz, aki nagyon el volt foglalva a peloponnézusi háborúval.

A szép asszony hire és neve, különösen a mai társadalmi viszonyok közt nem maradhat a saját háza falain belül. Mi férfiak bizony kíváncsian kádkálunk be az olyan ablakokba, ahonnan szép női tejek szoktak kifelé ragyogni az utcák poros levegőjébe. S az a nő, aki végzetes ajándékul kapta a szépséget, lehet bárminő házias, lehet apáczaszerűen szűzies, mégis magára vonja azoknak a gourmandoknak figyelmét, akiknek kedvencz csemegéjük: az asszony. S e nőről, aki szűz, mint az imént hullott hó és tiszta, mint a most vert arany — e nőről, mert szép, már beszélnek a városban, a kaszinókban, a kávéházakban s az utcasarkokon s egyes emberek csettentenek hozzája a nyelvükkel s azt a megjegyzést teszik rá, hogy „pompás falat“. Pirulni kénytelen a fátyola alatt és reszketni a férje karján, mikor e szemek, e vágyakozó éhes szemek reája tapadnak. Mintha megfogamzott volna az egész női nemnél a Hamlet híres átka, melyet ez az északi bölcselő jegyajándékul adott Oféliának: „Légy bár oly szűz, mint a jég, oly tiszta, mint a hó, ne menekülhess a rágalom elől.“ Ugyan hol az a szép nő, aki megmenekülhet előle?

S ha még hozzá, ami nem éppen ritkaság, ez a szépség még kaczér is, akkor a helyzete válságosabb. Szemének egy villanását, valamelyik élénkebb mozdulatát, egy-egy kevésbé meggondolt szavát már félremagyarázzák a csendes szemlélők és hangos rágalmozók — s az ily nő úgy vonzza az udvarlót és a pletykát, mint a nap a napraforgót. Kegyed azt mondja persze erre, hogy a nő ne legyen kaczér. De bocsánat, erről ő épp oly kevésbé tehet, mint arról, hogy szőke lett vagy barna. Az az ismerősünk például, akiről tegnap szó volt, éppoly ártatlan abban, hogy kaczér, mint ön abban a szerencsés (vagy szerencsétlen?) véletlenben, hogy nem kaczér. Én gratulálok magának, hogy ilyen, de nem kárhoztatom ama másikat, hogy olyan. Kegyed, aki éppoly keveset ért az asszonyokhoz, mint Tukididesz, kárhoztatja. Sőt tovább megy: nem akar vele többé érintkezni, sőt még ismerni se akarja többé, mert „mesélnek valamit róla“, ami, ha igaz, valóban nem nagyon épületes historia. Ön elítéli őt, de tulajdonképpen nem azért, mert kaczér — hiszen kaczér volt már tizenkét éves korában is! — hanem azért, mert kaczérsága kétes helyzetbe sodorta s a pletyka számára adta. És most elérteztünk oda, arra a pontra, amelyet egy nyelven, amelyet ön nem ért: punctum saliens-nak hívnak.

A nő, aki szép és kaczér, nagyon nehéz lehet ki azt, hogy beszéljenek róla, lehetséges, mint az orleansi szűz és oly Desdemona, mégis beszélnek róla. S okos — már pedig nem minden

lés végén az egyes bizottságok megválasztása, illetve kinevezése ejtetett meg. *Fegyelmi választmány*: Hollaki főispán elnök, Sándor Mózes, Diószeghy Samu, Bedő Ferencz, Gyarmathy Ferencz. Póttag: Roediger Gyula, Szabó Gergely. — *Árva- és gondnoksági ügyekben eljáró felelősségi küldöttség*: Hollaki Ártur elnök, dr. Damokos Andor h. elnök. Főispán által kinevezettek: Jung-Cseke Lajos, Gyarmathy Ferencz. Póttag: Ugron Gábor. Közig. biz. által egyhangulag megválasztottak: br. Kemény Béla, Bedő Ferencz. Póttag: Menyhárt András. Hivatalból tagjai: alispán, főjegyző, tisztifőügyész, árvaszéki elnök. — *Fogházvizsgáló küldöttség*: Hollaki elnök. Tagjai: Gyarmathy Ferencz, Diószeghy Samu, Bedő Ferencz, Sándor Mózes. — *Közig. erdészeti albizottság*: Hollaki elnök, tagjai: Daniel Elek, Gyarmathy Ferencz, Fás Gyula. — *II-od fokú erdei kihágási társas bíróság*: Ugron Gábor, Daniel Elek, Gyarmathy Ferencz, Ugron János. Póttagok: Menyhárt András, Jung-Cseke Lajos, Szabó Gergely, Lántzky Sándor. — *A feltételeken szabadon bocsátási kérések felett javaslatot tevő bizottság*: gr. Lázár Ádám, Jung-Cseke Lajos. — *Pótadó felszámolási bizottság*: Szabó Gergely, Diószeghy Samu, Sándor Mózes, Gyarmathy Ferencz. — *Utalap pénztár rovincsoló bizottság*: Ugron Gábor, Diószeghy Samu. — A tárgysorozat mindössze 38 pontból állott s letárgyalása kevéssel 11 óra után ért véget.

A jég. Hosszas szünetelés után a korcsolyaegylet jégpályája a múlt héten ismét megnyitott. A tetemes száraz hidegek következtében talán sohasem volt oly pompás tükörsima és aczélkemény a jégpálya, mint mostanában. Meglátszik ez a korcsolyások jókedvén is, kik csak úgy repülnek, míg mások az egész korcsolyázó közönség mozgása sokkal lassabb s a kedve is lanyhább mindenkinek. Azonban úgy tetszik, hogy a hölgyek közül nem keresik föl oly nagy számmal a jeget, mint a múlt évben, mit odamagyarázunk, hogy többre becsülik az idén a meleg szobát. Az egyesület elnöksége egy nagyszabású jégünnepély rendezését határozta el s a módozatok megbeszélése végett holnap délután 5 órakor ülést tart az elnök lakásán, melyre az egyesület tagjai ez uton is meghívotnak.

Iparosok fillérestélya. A karácsonyi ünnepek után, múlt hétfőn tartották iparosaink első fillérestélyüket igen nagy közönség jelenlétében. A műsor is kitűnő volt s vidám hangulatban tartotta az egybegyűlteket. *Bokros Irén Fodor* Boldizsárral egy dialógot adtak elő kedvesen. Dr. *Kovácsy Albert* és *Kondor Gézá*tól szintén egy sikerült dialógot hallottunk. *Nagy Irma* pedig *Ormódy Bünös* anyját szá-

fiatalember hizelgéseit hallgatta, elköltözhetik a városból, mert a megszólás és — a barátnői tönkretették a híret, melynek a bölcs Tukidideez s az én bölcs barátnőm nézete szerint nem volna szabad tulhatolni a saját kis házának vékony falain.

Nem, tisztelt barátnőm, ez nem az én morálom.

Ítélje el a botrányos magaviseletű nőket s zárja el előlük házának ajtaját. Legyen az ön háza szentély, mely zárva van az erkölcsstelenység és ledérség előtt. De legyen az a ház egyszersmind szentély, a hol esetleg menedéket talál egy méltatlanul megtámadott vagy lelketlenül meghurczolt női hírnév is. A tiszta nő háza olyan, mint a templom. Ez utóbiból csak a kufárokat, amabból csak a tisztességtelenekeket lehet és kell kiűzni.

Az utcán pedig ne fordítsa el a fejét, ha oly nőismerőseivel találkozik, akiről „beszélnek egyet-mást”, Önnek nem kell éppen minden suttogást meghallani, ami szertehangzik a városban. Ne legyen bizalmas azokkal, akiknek nem egészen illetlen a hírük s ne részesítse barátságában azokat, akikben nincs elég komolyság, hogy vigyázzanak magukra. De a köszöntésüket elfogadhatja bátran s szóba állhat velük a legjobb hiszemmel. E bánásmód nem lesz igazolása e hölgyek inkorrekt magaviseletének, de buzdítás lesz arra, hogy azontul jobban vigyázzanak a hírükre. A brüszkírozás letaszíthatná őket a demi-monde soraiba vagy — még mélyebbre. Mert az a nő, akinek nincsenek barátnői s akivel nem akarnak érintkezni az asszonyok, az a nő el van veszve. S elveszti őket nem a saját rossz erkölcsük, hanem a többi nők nagyon is rideg jó erkölce. Elveszti őket az a morál, mely a legnagyobb immorálitás. Elvesztik őket azok a moralisták, akik tulajdonképpen immorálisták.

Ilyen immorálista volt ön eddig kedves barátnőm. Engedje remélnem, hogy ezentul nem lesz oly szigorú.

valta sok érzéssel, nagy hatással. Minden szereplőnek kijutott a megérdemelt taps bőven. A jan. 15-iki fillérestélyt rendezik: *Hermann Helén*, *Ferenczi Karolin*, *Ifj. Mészáros Lajos* és *Jakabovszky József*. Műsor: *Szabó Farkasné* monológot ad elő, *Lányi Rózsika* szaval, *Lukácsfi Etelka*, *Papp Sándor* énekel, *Nosz Gusztáv* főrealisk. tanár felolvas, *Benedek Aladár* szaval, *Hettás Gusztáv* monológot ad elő.

Czipők a párisi kiállításon. *Orbán, Nagy* és *Tamás* czipészek a párisi világkiállításra négy pár pár czipőt készítettek, melyet hétfőn fognak elküldeni a kiállítás magyar kormánybiztosának. A munkájuk biztos sikert érdemel s bátran tekinthetünk a végeredmény elé, mert ilyen gondos munka után a megérdemelt siker se fog késni. Nagyon szomorú dolog azonban, hogy e nemes ámbíció más iparosokban nem kelt fel s így csak az említett cég fogja képviselni városunk czipész iparát. Ez ipari visszaesést jelent, a melylyel, minthogy igen fontos reánk nézve, lapunk első helyén foglalkozunk.

Emléket az agyagfalvi réten! Az agyagfalvi réten felállítandó Székely-émlék javára adakoztak: *Emke* főpénztárosa *Merze Lajos* által a Budapesti Hirlap pénztárából 50 kr, *Péter Domokos* gyűjtőívén 1 frt, az Udvarhelymezei tak.-pénztárnál elhelyezett tőke 1/2 évi kamatából 20 frt 92 kr, *Lénárt József* ev. ref. lelkészétől 1 frt 50 kr, *Sándor Mózes* tanfelügyelő gyűjtőívén 5 frt. *Betegh Pál* gyűjtőívén: a sz.-udvarhelyi kereskedő ifjuságtól 2 frt, *Gróf Lázár Ádám*tól a „Legénykérő” előadásából 10 frt, az 1899. ápril 8-iki etédi mulatságból 23 frt 50 kr, a parajdi ifjúságtól 10 frt, *Pap Mózes* tanártól 1 frt, *Nagy-Solymos* és *Hidegkut* községi hitelszövetkezetétől 2 frt, *Dr. Hankó Dömök*stől 2 frt, összesen 79 frt 42 kr. Ezt hozzáadva a már begyűlt 970 frt 07 kr-hoz, az alap összege tesz 1049 frt 49 krt, korona értékben 2098 kor. 98 fillért. Fogadják a nemesszívű adakozók hazafias adományaiért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. *Ferenczi János* végr. biz. pénztárnok.

A magyar birtokos osztály pusztulása. A H—k folyó hó 11-iki számából a következő sorokat vesszük át: *Visszhangként* *Emődi József* nagy feltűnést keltett cikkére, előkelő kézből Udvarhelymegyéből a következő sorokat vesszük:

*Emődy József*nek a középbirtok pusztulásáról felhozott szomorú adatai arra indítottak, hogy Udvarhelymegyében számba vegyem, ha valjon 1867-től mostanig a közép- és nagyobb birtokos osztály helyzete mennyiben változott?

Mielőtt számításom eredményét megállapítanám, tájékozásul meg kell jegyezmem, hogy nálunk a Székelyföldön (Udvarhelymegyében) a közép- és nagybirtokos száma 1867. előtt is kevés volt. A közép-birtokos 100 h.-nál, a nagybirt. 500 holdnál kezdődött.

1867. évben Udvarhelymegyében közép- és nagybirtokos még volt összesen 85. Jelenleg van közép- és nagybirtokos 35. Tehát elpusztult 50 közép- és nagybirtokos. Ezekből a még el nem pusztult közép- és nagybirtokosokból jelenleg még csak 12 birtokos van rendezett anyagi viszonyok között, kik részint jó házasságra, részint más törvényhatóságokban meglevő birtokaikra, vagy más mellékjövedelmekre támaszkodhatván, még ma eladósodva nincsenek.

A többi udvarhelymezei apró-, közép- és nagybirtokosoknak anyagi helyzete meg van rendülve, a megye területén berendezett takarékpénztárakból, zálogházból, a szebeni szász- és oláhbankokból felvett terhes százaléku váltó- és törlesztéses kölcsönök miatt. Részemről nem akarok ezen szomorú adatokra a magyar állami és közgazdasági élet fejlődésének szempontjából következtetéseket fektetni. Ezt megteszik azok, akik ahhoz értenek. Célom csak az volt, hogy Udvarhelymegyében is a birtokos osztály rohamos pusztulását megállapítsam. *Egy székely.*

Öngyilkosság. *Nánási Andor* vaskereskedő tanoncz f. hó 12-én, a délelőtti órákban, szobafegyverrel szíven lőtte magát. Az alig 17 éves gyermek öngyilkosságának oka reménytelen szerelem.

Esküdtek és esküdttbírák törvénykönyve. A most életbe lépett esküdttbírák munkálkodását nagyban előfoglalja segíteni azon szakismerettel megírt könyv, mely a magyar könyvtárban most jelent meg *K. Nagy* Sándor szerkesztésében. E könyv utmutatóul fog szolgálni azon esküdteknek, kik nem ismerik bíróságunk formáit s általános előismeretet meríthetnek belőle, hogy mily feladatok várnak reá. Minden esküdttnek saját magával szembeni kötelessége, hogy egy kis előtanulmányt tegyen s e könyvet hasznosan fogja használni. Ára 60 fillér; kapható *Gyertyánffy* Gábor könyvkereskedésében.

Az Orbán Balázs szobra. Tudvalevőleg már évekkel ezelőtt elhatározottat, hogy *Orbán Balázs*-nak itt a Székelyföldön egy szobor állíttassék. A mozgalom Székely-Keresztúrról indult ki, s a nagybizottság elnökéül *Ugron Gábor* választott meg. Az adakozás kissé vontatva megy, s így nem tudjuk, hogy jelenleg az összeg mekkora, de mindenesetre kötelességének ismeri minden székelyföldi ember tehetségéhez mérten e célra áldozatot hozni, hogy annak keresztülvitele semmi akadályba se ütközzék. A Székelyföld művészi kivitelű emlékekben vajmi szegény, s így kétszeresen nagy lehet az örömmünk, hogy a banalitáshoz, szürkeséghez szokott szemünk rövid idő alatt egy minden tekintetben művészi becsű emlékhöz jut. A szobor-bizottság még a pályázatot ki sem írta, s *Hargita Nándor*, a helybeli kő- és agyagipari szakiskola igazgatója, — ki már évek óta foglalkozik a székelymotívumok kőtechnikára való alkalmaztatásával, — már is egy hatalmas tervezetet dolgozott ki. Volt alkalmunk megtekinteni a művet.

Elismeréssel adózunk az ő vállalkozásáért. Hazaszeretetének önzetlen lelkesedése, az elhunyt életének hosszas tanulmányozása sugalhatta neki ezt a termékeny eszmét, a mely alkotásba fejlesztett művészi izlésével szívet tett bele. A művész a szobor mintáját műtermében már kiállította, s bebizonyította vele azt, hogy a silány anyagot mily értékes kincscsé lehet tenni. E szellemi produkció tehát teljesen a mi vagyónunk, s nem kételkedünk egy percig sem abban, hogy a bizottság teljes mértékben meg fogja érteni az ő intenczióját, mert úgy van az, hogy a műszeretet is csak akkor kedves, ha a fajszertetet melegségét párologja ki és székely kulturánk illatos virága. Nyugodt lelkiismerettel elmondhatjuk e műről, hogy izléses kompozíciója nagyban emeli, érvényre juttatja a nagy hazafi, *Orbán Balázs*nak, a székely kapuban ülő alakját, a ki azon pillanatban van megörökítve, amint nagy művéhez, a Székelyföld leírásához, ethnográfiai megfigyeléseket tesz, s így tehát az első művészi benyomás is hatalmas, s a mű maga határozottan emelkedett színvonalon áll s versenyez a fővárosok bármelyik sikerült alkotásával. A művész kérdésünkre elmondta, hogy a terv architektonikus és ornamentikus része süttői kőből készülne. Az alak magja, melynek állomagsága 2-25 cm. bronzból öntődne. Az egész kapu 4 méter magas s kétfelől kőkerítés utánzatba lankásan enyészik el. A mű hátulsó felét síma fal képezi, a mely elé fenyőfák volnának ültetendők. Kívánatosnak tartjuk a mű elfogadása esetén, hogy a munka kivitelével tervező, illetve a helybeli szakiskola bizatnék meg, annál is inkább, mivel így kizárólag székely alkotás lenne, de máskülönben is az ára tetemesen kevesebb volna. A művész, hogy alkotása a megszólalásig hű legyen, *Orbán Balázs*nak egész öltözetét beszerezte s a mintázásnál arra különös gondot fordított. Csodálatosan meleg és érzésteljes az alkotás s hatását már így is megteszi a szemlélőre. *Hargita* még egy emléket tervezett, a melynél az volt a motívum, hogy régebben egy emlék felállítását a *Szejkő-füredőre* is tervezték. A székelykapu füllába, mely 3.5 méter magas és székely motívumokkal van díszítve, tartja a bronz mellszobrot, a mely *Orbán Balázs* szónoki képét adja vissza. Nem kételkedünk abban, hogy a bizottság *Hargitát* bizza meg, mivel mi az idegen nagyságot megbámulhatjuk, de csak azt szeretjük, a mely vér a mi vérünkéből és minden ízében székely. Így majd e bizottság büszkeséggel tekinthet szeretettel talpraállított első gyermekére, az *Orbán Balázs* szobrára.

A „*Művészvilág*” e heti száma újabb, modernebb formában jelent meg s a közönség, amely ezt a páratlanul álló irodalmi és művészi vállalkozást megérdemelt támogatásban részesíti, csak elismeréssel fogadhatja ezt a pompás ujtást. Az a magas művészi izlés, az a pazar fényezés, amelylyel a lapot eddig is kiállították, csak bővebb tért nyer a megnyilatkozásra ez új alakban. — A „*Művészvilág*” ujonnan belépő előfizetői ajándékképpen kapják a díszes és tartalmas karácsonyi albumot. Előfizetési ára egész évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 60 fil. Megrendelhető a kiadóhivatalban (VI. Podmaniczky-utca 1. sz.)

Közönség köréből*

„*Oklándi kettős telefon és társai*” aláírással a Sz.-Udvarhely múlt évi december 31-iki számában megjelent nyilttéri cikkre helyreigazításul, az olvasó-

* E rovatban helyet adunk minden csak közérdekű felvételnek, a beküldő felelősségével. Szerk.

közönség megnyugtató végett is, a névnelküliség pánczéjába bujt cikkíróval szemben kötelességem az igazság érdekében kijelenteni, hogy:

1. *Benedek Imre* főszolgabíró urat makacs gyomorbetegsége miatt évek óta gyógykezelem; e betegsége ismeretes dr. Hajós Béla közegészségügyi felügyelő, dr. Purjesz Zsigmond kolozsvári egyetemi tanár urak és több más orvos előtt is; tudja ezt régóta ezen vidék is, csupán a cikkíró nem tud róla.

2. *Sógorsági tervezésről* szó sem lehetett! — ugyanis nem szándékom jelen évnél tovább is Oklándon maradni, de másfelől: főszolgabíró és járásorvos bárhol lehet együtt is két testvér, lévén az egyik tisztviselő, a másik csupán közegészségügyi szak-közeg.

3. Ami a cikk azon részét illeti, hogy az itteni „patika-kerületben“ (ez egészen új szó!) hivatalosan szokták megnyugtani a „sógorsági nyomás“ miatt panaszkodókat, ezen állítást csakis akkor látom bebizonyítottnak, ha cikkíró megnevezi azon hivatalos személyt, aki a „sógorsági nyomás“ miatt panaszkodókat megnyugtani szokta és ha legalább egy konkrét esettel is bizonyítja, hogy én miattam panaszolt valaki a „sógorsági nyomás“ miatt.

Oklánd, 1900. január 10.

Dr. Szabady Lajos,
homoródjársági tisztviselő orvos, okl. középisk.
egészségtan tanár.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapja folyó évi 2-ik számában a Szent-Királyi család „ujrakeresztelésre“ vonatkozó hír olyan alakban van előadva, amely ellenkezik a napjainkban annyit emlegetett „törvény“ szellemével. Azért kérem az olvasók tájékoztatása végett az alábbi helyreigazítást becses lapja következő számában közreadni sziveskedjék.

Az unitárius vallás 1568. óta törvényesen bevett vallás Erdélyben, a mely az 1848. évi 20 dik t.-cikkkel egész Magyarországra kiterjesztett. A törvényesen bevett vallásfelekezetek egyenjogúságáról és viszontagságáról szóló 1868. évi 53-ik t.-cikk ugyanazon jogokat engedi az unitárius vallásfelekezetnek is, mint a többieknek, de valamely kiváltságos egyházzal nem emlékezik. A viszonyosság elvéből önként következik, hogy hazánkban a törvényesen bevett vallásfelekezetek közül, a mely névvel nevezhető az egyik, azzal nevezendő a másik is. Becses lapja említett hírében pedig egész czélzatosan van a „r. kath. egyház“ az „unitárius felekezet“ fölébe emelve, ami az említett törvény intenciójával a leghatározottabban ellenkezik.

Ugyancsak az 1868. évi 53. t.-cikk szabályozza az áttéréseket s az 1895. évi 42. törv.-cikk is megerősíti azokat az intézményeket. Ezek szerint mindenkinek joga van egyik vallásfelekezetből „kilépni“ s a másikba „belépni“; de „visszatérni“ nincs joga vagy legalább ezen cselekményt — bármilyen találó is ebben az esetben — a „visszatérés“ szóval a törvény megsértése nélkül nem lehet kifejezni.

Végül, ha azon hír előadása szerint — a mit magam is hiszek — a Szent-Királyi család férfitagjait gróf Majláth püspök ur „ujrakeresztelte“, akkor ezek anabaptisták (keresztelés-ismétlők) lettek s a püspök ur dogmaellenes cselekményt hajtott végre. Azonban ez ellen bizonyára óméltósága is tiltakozik.

Még egyszer kérve e sorok közlését vagyok a tekintetes szerkesztőségnek

Kéno, 1900. január 10-én

kész szolgálja

Váry Albert,
unitárius lelkész.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

1032—1899. szám.
vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy sz.-udvarhelyi kir. járásbírósnak V. 532/2—1899. polg. sz. végzése által sz.-udvarhelyi Székelyegyleti első takarékpénztárnak, képviselve dr. Kovács Mór által, sz.-udvarhelyi id. Kassai F. János hagyatéka Pál József és Imre Ignác ellen 160 kor., 150 kor. és 100 korona tőkék s járulékaik iránti ügyben, alpereseknél Sz.-Udvarhelyen összesen 510 frt illetőleg 1020 koronára becsült következő javai u. m.: Szentjános-utczában a csürudrában 24 kalangya zab,

ugyanott két kaszajba 16 szekér széna, kétszáz szekér trágya, egy fehérszörű fejős tehén szopó üdő borjuval és még 5-től 14 tétel alatti ingók Sz.-Udvarhelyen alperes id. Kassai F. János hagyatéka helyisége Szentjános-utczában és Pál József házában 1900. év január hó 31-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen elfognak adatni, melynél az egyes javak vételárán azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Sz.-Udvarhelyi, 1900. év január hó 11-én.

Biró Sándor,
kir. végreh.

RUDNYÁK PÉTER

mű- és kereskedelmi kertész
Székely-Udvarhely.

Ajánlok mindenféle nemes dísz- és üveg-
házi növényeket,

továbbá koszorúk és alkalmi vagy menyegzői
csokrok selyemtartóval 5 frttól feljebb,
papirtartóval 1 frt 50 krtól 5 frtig a leg-
divatosabb és izlősebb kivitelben.

Vidéki rendelések posta útján vagy távirati-
lag is pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel kérem a szives pártfogást.

Kiadó lakás. A Rózsá-utczá-
ban 3 szoba,
konyha- és mindenféle mellékhelyiségekkel
ellátott lakás, veteményes és gyümölcsös
kerttel együtt kiadó, esetleg eladó. Érte-
keshetni lapunk szerkesztőségében.

Korcsolya nagyraktár!

Mindennemű korcsolyák legjobb
kivitelben.

Vás

kályha ellenzők, fa- és szénkosa-
rak, kályha előtétek
egyszerű és díszes kivitelben.

Konyhaberendezések

és különlegességek
dús választéka.

Szerszámok

minden iparág részére.

Varrógépek minden kivitelben.

Ajánl elösmert jutányos áron

PAPP-ZAKOR ENDRE

vas- és szerszámüzlete

az „arany kaszához.“

Székely-Udvarhelyt.

Vidéki megrendelések pontosan küldetnek.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

A Dénes János-féle
vármegeyház alatt levő férfi és női

szövetraktárt

üzletfelhagyás folytán, mélyen le-
szállított árban kiárúsítja

a TULAJDONOS.

Két nagy
világos udvari szoba butorozva vagy anélkül
kiadó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomosillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közséknél, oszónál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment. elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czéggeljelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT cs. és kir. udvari szállítók.

Weisz Gábor
készbutor-raktára. — Kárpitos és díszítő
Székely-Udvarhely.

Alkalmi butorvétel

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, miszerint raktáron levő kész butoraimat az üzlet áthelyezése miatt, a következő le-
szállított árak mellett elárúsítom: ♦♦♦♦♦

1. Matt hálószoba oszlopos, angol faragvánnyal, ára ezelőtt 420 frt, most frt 320.—
2. Faragott, matt hálószoba ára ezelőtt 280 frt, most „ 220.—
3. Sima, matt hálószoba ára ezelőtt 180 frt, most „ 140.—
4. Teljes finom ebédlőszoba ára ezelőtt 300 frt, most „ 180.—
5. Finom selyem salon garnitúra ára ezelőtt 180 frt, most „ 130.—
6. Bordeaux-virágos, faragott, állványu peluches salon-garnitúra ára ezelőtt 160 frt, most „ 120.—
7. Salon-garnitúra bordeaux-selyemszálakkal átszőve, ára ezelőtt 140 frt, most „ 95.—
8. Politirozott 1 ajtós ruhaszékény ezelőtt 25, most „ 16.—
9. Ugyanaz 2 ajtóval ezelőtt 30 frt, most „ 20.—
10. Politirozott ágyak páronként ezelőtt 50 frt, most „ 36.—
11. Éjjeli szekrény márvánnyal ezelőtt 15 frt, most „ 10.—
12. Finom salonasztal ezelőtt 18 frt, most „ 10.—
13. Mosdószékény ezelőtt 18 frt, most „ 12.—
14. Íróasztal igen szép kivitelű ezelőtt 26 frt, most „ 18.—
15. Karos nadszék drbja ezelőtt 3 frt 80 kr, most „ 2,30
16. Töltött, ruganyos diványok ezelőtt 18 frt, most „ 12.—

Ezen kívül különféle toillet-tükrök márvánnyal vagy anélkül, fali tükrök, szőnyeg ottomanok, könyvállványok stb. a legjobb kivitelben tetemesen leszállított árak mellett. Felsorolt tárgyak raktáramon készen kaphatók, és kérem a n. é. közönséget azt megtekinteni sziveskedjék. ♦♦♦♦♦

Weisz Gábor.